

Lth Beets A1

Dulder, G.J.

15 (1858-1879)

1  
14-18 Juny 58

Leer maar de Keer!

Mijn lief nichtje zendt mij  
de reu ingefloten, maar open.  
Ik dek hem toe en send hem U,  
met de betuiging uwer oprechte  
hoogachtiny en toegenegenheid

G. Mulder



<sup>2</sup>  
Binnenkom 9 Octob.  
1872

Hooggeachte Heer!

Met vreemde begroette  
ik uwre woorden; met  
blydſchap las ik ze  
en met dankbaarheid  
lijt ik een woord  
dareover aan U. —

Sir Walter heeft ook  
my veel goeds gezegen  
en voor myn daer —  
S.v.p. niet voorby te rieu, dat  
ik van Staatswege in  
de ſtopfelijke wereld  
gekluisterd ghonden  
werd — veel van hem  
genoten hebbende, heb  
ik hem ghonden, in het hart.

Die heer van de Hoorn  
Thurysmaal van de winter  
had my in ten leedje  
naar schotland zedij  
iets van het feest te  
genieten gezonden. Maar  
door by den wyven etc.  
klaagt, heb ik getuyfeld  
aan de eestheid van  
myne zedelyke opzetting  
van het geen daar heeft  
geleefd. En ik werd een  
meinig ontvreden op  
hem, dat by sine bekende  
bescheidenheid meer of  
min in den wyven geboort  
heeft, die hem niet fuisste.

En nu ontvang ik van  
sine goedheid een heer  
duidelijke tekening van  
het geen geleefd heeft op  
het feest van  
den uitnemende  
Ook ik ben daar nu geweest.

Het geen my is bekend  
genoden van het doork  
in druk uitgezonden  
heb ik steeds valop genie  
tende, gelezen, en zeldz  
zal myn tafel iets van  
U misen. Maar dat  
hoop ik, dat U wel  
zoo wat bekend zal my  
want, zoo de berovers  
van een klein land  
wel misen moeten door  
dat het quantum  
der bevolkers van  
de arte liberaler  
niet groot kan wesen;  
dat zelfde kleine land  
wringt U dan gelukkig  
ook dadelyk en getrouw  
by het uitnemende quale,  
wat er leeft.

Ik ben genoen Uwe  
Stukken meermals te



leken, en daarom blijft  
my dus wel, dat zij my  
goed doen.  
Zou het wel iets anders  
zijn, niet my zoo boeit  
dan "l'accord d'un beau  
talent et d'un beau  
caractère"? —

Er ontbreekt tenzamen  
mannen soms een  
middel, om zij aan  
mannen van essentie  
euhentelyk uitte drukken.  
Zou ik thans het voor  
zigt mogen hebben, u  
te zien, ik gaf u hartelyk  
de hand. —

Nu moet ik my bepalen  
met een paar koele woorden  
de flammte te tellen,  
die een mensly heeft, om  
te doen spreken, dat er  
euhentelykheid en  
hoogachtung in hem leeft. —

<sup>ad<sup>2</sup></sup> De goede God spare u  
voor die u lief hebben  
en voor de bona causa.  
In waarheid: het mo-  
ment dat door u  
in de herten van velen  
is opgericht in "aere pen-  
sionis". —

Van Rutherford, den  
vader van Scott's Maed,  
van Daniel Rutherford,  
is u bekend, dat hy te Edin-  
burgh 1749 geboren, alder  
15 Novemb. 1819 gestorven is.  
Dat hy 1772 te Edinburgh  
is gepromoveerd in de genees-  
kunde Greene dij. "de  
"aere mephitico", wat my  
"miffikstol" noemen, waeren  
hy de ontdekker is. —  
Sedert 1772 is hy Med. doct.  
te Edinburgh geweest tot  
1786, toen hy Prof. botanices  
te Edinburgh werd.

Als verbeteraar der  
Lucht-pomp is hij voort-  
bekend, en vooral ook  
door zijne uitvinding, nog  
in gebruik, van een Ther-  
momete op de hoogste  
en laagste temp. der lucht  
te bepalen, zonder daarbij  
tegenwoordig te moeten zijn.  
Wat men noemt Marc's  
nu en minimum Ther-  
momete. (A description  
of an improved thermo-  
meter. Frans. Edinb. Soc.  
III 1794).

Met schrik ontwaart ik  
daar, dat ik al meder-  
over materie handel.  
Fock kwam even weinig  
piëteit bij: Sir Walter  
Laurens by zijn schoonvader  
wel wat goed aghoord  
hebben.

De volharding van  
Scott, om uw talent in  
geniëtive onderpen te doen

Sprekem, kwam my nog  
druupp voor, toen ik  
zijne beschrijving van den  
slag van Waterloo nog  
meder eens opmaam.  
Hy liet Wellington niet  
los, om opzagen, en dese  
— alles behalve liet  
van in staat te brengen  
Volhardde in de Weigering:  
"ik heb ook fouten gemaakt,  
"en zegt men het goede,  
"dan moeten ook die  
"geteerd worden."

Scott had, dunkt my,  
zeft: waarom dan niet  
ook die fouten gezeerd? —

Met oprechte hoopzucht  
en hartelijke taegenereken

Uw G. H. H. H.



3 Burenham 10 Oct. 72

Hooggeachtbare Heer!

De schryfftoork "Schoonvader"  
is niet der moeite waard  
om te een brief van mij  
te doen openen, maar  
misschien wel de curi-  
ositeit, dat ik, zoo  
ik zulke fonteyn bepaan-  
heb, een gevoel  
van eenig ledelyk onwel-  
zyn in my ontbram  
dat duister is, en dat  
langzamerhand uit-  
loopt op "ge hebt een  
fonteyn gevouwt", om te  
leiden in die fonteyn.

Mijn Schien heeft Larke  
ook zoo iets gehad,  
daar hy van „Notiones  
„Claro-computae“ spreekt.

Gelukkig, dat my voor  
dit Leven, alhier niet  
de grootste behoeftes hebbe  
nauwkeurig verstaanlyk door  
groude van den aard:  
het zou er dus d'een niet  
ontcintrien.

Zoo ga den Gaede Sico  
na ziet, wil hem dan  
des M. M., hartelyk van  
my graeten & hem noodig  
my eens te Solvieren.

Ik versta nu bedroef  
gemoeed, en dat meethy me.

Oprecht uwk teregen  
W. M. M.



Bennekom 20 Dec 174  
 Hoogwachtte Heer!

Indien ik het voorrecht  
 zou mogen hebben, U te  
 zien, zou ik onder  
 de uitroep: 25 pils te  
 "Lout", U hartelyk de  
 hand drukken, en  
 zeggen erantoe: "innig  
 " dankbaar, dat de Speel  
 " Patrice toch van hedy  
 " een talenten, en een  
 " zin, ongemeend van naby  
 " zal mogen genieten!"

Ik zal U niet melden,  
 hoe ik me, by een  
 andere Natature,  
 uiteloos en gerreeft  
 in het streven, om

het voorrecht te mogen  
hebben onderen (beet)  
als mijn collega te  
mogen begraeten, en  
hoe taen dierselde een  
Krompenheid, die een  
Klein Volk, dat eenmaal  
groot was, thans kleiner  
maakt, dan het behoeft  
te meren — die beften  
wensf van my heeft te  
gemerkt —

"Laat ons thans dank  
baar zij", roept my  
leer toe, na orde leen,  
naar by ik my wel veron-  
heb, dat men het Verleden  
maakt een bidde, als  
naar een Hooger  
Orde, noodzakelyk,  
en men het toekomende  
makingaan met  
dankbaarheid voor  
het geen er goed en

nuttig was in het geen  
voorby is en met de flyt  
Schap der hoop, die de  
toekomt influistert aan  
en gemoed, dat in de toe-  
komst leeft. —

Wat zou ik vlyde my  
zo ik om stem door  
het Auditorium zou  
mogen hooren blinken,  
Er viel stillig een  
traan uit myn oog,  
die niet de onedelste rouw  
meren, der onniggeplensde  
de goede god zult  
naby met myn vaderlike  
liefte en onendige  
geloofmy onneraan  
derlyk behoogachtent  
en oprecht toevenen  
Uw Gefield



5 Bennett's 2H March 15

Haagsechte (alleen!

Verquimpen der haagsche  
Wroo taetspreken. —

In de niet liefelike  
atmosfeer der tegenwoordige  
dijer flauwheid heb ik tot  
meder met de een myn hofst  
meligly taetspreken  
als altoos, wanneer ik  
iets van de lees, is het my  
op ik een linderden, die  
met de den hofst, doet  
in de blaemen, die heren  
beratten. En want nu  
by ik, zoo versocht ik  
verlof om de Ikerland  
te doen zien, dat met  
horig de liefelike  
geuren koning geslagen word.

In waarheid worden  
deeling mede my de  
atmosfeer liefdeliken  
end doordien nu end dan  
van hetgeen in eene be-  
proef met moete spre-  
orden, maar ook in  
centruet mel. g. braken may,  
namelyk van pit; -

Als Klein van eenen spule  
nieuwe plant is dit noorde-  
zelf kostelyk, om eente  
duidelik, met Gyro Meester.  
Lyt geteekend hebt als  
een Virtus, en het is opmen  
kelyk, dat Paulus het  
zaad en de arde laat af  
sterven enden konagtye  
met dooy maar bruten  
het zaad, een nieuw  
genas laat scheppen.  
Ik gloof niet, dat eren  
vone keruut zede

een sprake voortlaant,  
Ja wilt u alaf zyn my met  
het hart gelied is met  
dit kerphil, dat ik het  
voor gen <sup>2000</sup> zoo zeggen kan.

Wilt u hond ik zyn een  
kerphil, vooral als men  
kan ik zal kunnen een  
mily afrien, dat kerbuldy  
trekken.

Geweet worden yenaig, en  
ook hierin komt ik met met  
ik dat by kerlicht de  
spracht ontbrekt.

Lezen kuning het duook  
met verhelpen.

Ondergeschule Toegenoemde  
besproefde wereld worden  
nom by het kerstale  
Zulk voorbedy te bluen  
plenten gellmeat, wie  
zaden als die der spaar  
den blaemen, die ny als  
kinderen, en keener bleren,  
doordurind verbeeld



worden en hier & daar  
opfchieten. —

Waren by nu maar  
knapgenoege in de botanie  
zoo kon men er melnaren  
trachten, om die vanden  
te nemen van getleke  
schenking voorby te gaan.  
Maar maerlyk kon het  
tot blyven, omdat er  
zoo veel vandelhouder  
hebben. — En al hadde  
nu die gaven: en ander  
geeft ons, zovalmy socrate,  
deed, aftrekfel, tot ons  
vorden. — de literatuur  
is zoo bedorven, dat my  
menig baek en verort  
waardig meymeyt  
en men haumelyk meer  
weet een baek te vind  
kandere daegen naar  
mening uncland gehul  
bedulenen kan. —  
men geraffte, onder de

<sup>ad 5</sup> aanderelen —  
Wploofen vwarkeid,  
dat de outdellunren  
ende ligthare overled  
te vrag getlamer unni  
Mispheun, loode enayn  
Clyedryt, der meymet  
vooraf met Conium  
maculatum, berand  
hadden, zoudet physica  
en chemie niet ter  
destruotie van veel  
goed zyn misbruikt,  
de astronomie heeft  
gen schuld, naar Copernicus,  
Tycho Brahe,  
Kepler, Galilaei, Newton,  
hadden lang getrukt  
van algemeene tuffel  
tot de fat steenlykheid  
met gerend te behoren,  
de botanie en de drolage  
hebben naarlyk geen  
schuld; maer de geologie  
is schandelyk misbruikt

genooden ter destruktie,  
kunnen schade, alvore  
nu eens het scheppings  
verhaal niet in harmonie  
niet met de opvoeding der  
aardkracht!

Indan de chemie niet  
haar kunst, ons goed  
te maken, zo het dan  
ook niet uit andere my-  
talen, vooral de alchemie!

De kennis der natuur  
had dan eerst in de Koning  
der beschaving elue bette  
plaats kunnen innemen,  
als zij middel tot beten  
kandebly kunnen van  
Nadryftmen heen als  
oel vooruit verweert  
zij naarlyk rond als  
verwoester van veel gedy.

Maar naar doal  
ik heen! Medel in  
het complex aon elly  
factor vme plaats

Tackennen?

Met ik houd ik my  
sundella sticiteit Ten  
notura humanum  
Ous yflacht concept  
Zuf als de baren der see,  
an vry met taetstand,  
der mootshoopy vme  
de de velle indelustit,  
opkandelyk in hem  
bestand, en fehyndaan  
ker substructiel, maar  
in naarkheid onder basis  
Zonder grond van bestan  
In hienket in de hystorie  
Dort in vme schoone  
Zede, alcht overig, zoo  
van gethett: elly vome  
enket volkenheit den  
speciale taetstand, gelyk  
in vpenraer, maar  
maekt ook onder gethett  
engeratet uit, om alle  
optelken in een  
Zachten veyen die



het dooreland dreuht,  
Zoodat het byna van  
Dyngle Raad Kononthiem,  
Een darna de hooft  
durbreikt en velen  
schept, verget de mensche  
alst, dat het nog kort  
te vrees zoo kommen  
van.

God helpel op my  
nieuws van 13 jaren  
de harte velen harders  
oogen om U tot een  
voorbeld te kieren,

O! mocht het u gelukken  
van te geven iets te wroeten  
van een mostard zood,  
en de mogan het geen  
bergen daer verzetten,  
een hoofdje van een plant  
die onleedig is van graec  
krachten van eenen!

Zoo ruhet in  
gloofing oprecht  
geheel hoarvelden  
Een Utaerens G. H. D.

6.

Binnenkom 4 Januari 1877

Gaede Collega!

Ik schreef U eenmaal,  
dat er alhoos iets van U op mijne  
tafel ligt. Ergasteren was ik nog  
warm in het geven van een schets van  
uwe beschrijving aangaande Walter  
Scott's feest en gisteren liet ik nog  
afschrijven aan iemand, die mij wat  
bomber nieuwjaar wenschte, omdat  
ik hierin wel kon verhuizen, uwe  
treffend gedicht: "Wie is de engel, die  
dort komt? De dood." Gy kunt dus  
begrepen, dat uw brief mij heden op-  
tegt heeft verheugd als de vorige.  
Op wiens goedheid kan ik niet prijs  
stellen dan op de uwe en wien kan  
ik erkentelyker waken voor het voor-  
bieden der vele gebreken in mijn  
Kwanenrang dan U, die deze gebreken  
zoo goedwillig voorbyziet.

De hiden zijn waarlyk niet  
opbeurend, maar ik hecht met de

Condorset en anderen aan de onbepaalde  
volmaakbaarheid van ons geslacht; wel  
niet zooals sommigen denken en het dal  
onder de maan, maar elders, in an-  
dere gewesten. In voodaende treur ik  
niet al te sterk over schaduw, die nu  
en dan in de plaats van het licht breekt.  
Den op- en neergaan als de baren der zee  
is onafscheidelijk van het Leven van men-  
schen en van volken.

Het moge nu niet opbeurend  
zijn, in een periode van tydelijken  
keruggang te Leven, die tijden zyn er  
mecht geweest en ons geslacht heeft zich  
toch weder hersteld.

Laat ons het beste wenschen en  
verflaanwen my nocht in de overhu-  
ging, dat Gods roep met ons en ons  
geslacht weis zyn en goed.

Ontvang nogmaals mijn besten  
dank voor alle my zoo deurbare  
woorden, myne beste wenschen voor U en  
de U aan het hart gaan by het intreden  
van het nieuwe jaar in de verkeerung my-  
ner geheele hoopzacking en volkomene  
soegnegeenheit.

Mw vriend

7

Bermebam 7 November 1849.

Zeer waarde en hooggeachte Heer Beets

Over twee jaar, hoer of  
Langer, zoo God het wil, zal zich  
in Nederland een vrouw als onder-  
neemere vestigen, die voor de zaak  
der opvoeding van vrouwen in  
Nederland groote dingen daen  
kan, almeder indien God het wil.  
Alleen om hare uitsprekende helen-  
ten reeds stel ik haar op den  
hoogsten prijs, maar acht haar ook  
als menschen in elke richting.

Over twee jaar is naar alle  
waarschynlykheit mijn geboorte  
reeds uiteengevallen, en staar de  
hervolde vrouw. Steytfrouw  
J. M. P. Porey eigenlyk zonder



steun in de wereld is en een vrouw  
zeker in de zaak van opvoeding  
raad en licht en steun behoeft,  
zoo kon ik met de bede bij u af  
ik haar schrijven mag, dat zy by haar  
terugkomst in Nederland, nimmer  
zoo God het wil, in u een raads-  
man vinden zal.

Ik richt deze bede tot u, omdat  
ik niemand daartoe beter acht en  
op niemand meer vertrouwen dan op  
u. Meer dan raad is niet noodig  
en ik geef u de verzekering dat die  
raad zoo goed zal berkeed zijn  
als dit mogelijk is.

In 1875 streefde voor mij en las  
my voor een jong mensch van Ede  
die my sprak van een uitstekende  
nicht, die in het onderwijs verkeerde,  
maar om hare moeder een bestaan  
te bezorgen, als Gouvernante met  
een familie zijt voor eenige jaren  
naar yndie zou gaan. Zy ging  
in Augustus 1875, ik zag haar twee  
maakt een half uur en was getroffen  
over hare bekwaamheid en geheele  
wijze van doen. Zy was toen 24  
jaar oud, had van hare bekwaamheden  
in haar jeugd menig keel gehad, zy  
ging alleen om hare niet gefortuneer-

de moeder van de hulp van anderen  
te bevyden.

Ik haad aan het arme kind  
my aan zoo ik haar nuttig kon  
wezen; sprak het een en ander over  
yndie als een plaats waar zy eigenlijk  
niet behoorde en gaf haar de wijheid,  
my te schrijven wat zy goedvonden  
zou.

Een tal van vragen en eitingen,  
een tal van verzoeken, om toch licht  
te geven en te steunen en te helpen  
valyden zich meldde op in brieven  
die my regelmatig werden toegeworpen.  
De herderfelyke geest van yndie  
stuurde haar onmiddelyk tegen de  
kust en maakte haar zyn aldair  
diep ongelukkig. Ik brachtte haar  
te steunen zoo veel ik kon, deed haar  
zien dat zy nergens krachtiger ufen-  
ghaal hebben kon dan daar waar  
zy aan niets byval kon saken,  
ik zand haar boeken van eenbeigen  
en degelyken aard en na eenige  
minuten schydenes verkonde  
zich uit de 24 jarige jonge vrouw  
een karakter, waarbij men zich  
zelden slechts herhaald gevast  
kan.

Ik ken geen sterker waarheidszin

aan by deze vrouw, geen grooten  
omvang, om de dingen waarachter  
op te vatten dan by haar, borden  
dien een leunenmuur gepaard  
met vastomene zachtzinnigheid.  
Behalve hetgeen een guvernant  
kennen moet in deren tyd, wat  
reeds niet weinig is, en waaren zy  
theds naar grondigheid streeft als  
de vier bekende moderne talen,  
geschiedenis meer enz., leest zy  
nog Italiaansch en leede zy in yndie  
met behulp van een minlijg lere  
van de uitspraak enz. Zo veel  
Latyn, dat zy in tien maanden  
civis met gemak leest en nu  
aan de Griekse taal begint. Hare  
lektuur beperkt zich tot heke  
dingen, geen van hare boeken zou door  
u op den ynder geplaatst worden; het  
N. Testament is haar vade mecum;  
de Joeratinke school van van Fleusden,  
de Nijsgierige lessen van Hemmerik  
leest zy met hetzelfde genoege  
waarmede zy schake spreke, whil  
ler Göthe en Walter scath leest.  
De zedelyke ontwikkeling van het  
menscheit is de geschiedenis  
op he sporen is haar leelingsmerk  
gh heb haar leeren studeren, vordan

27 dan uit wat daartoe dienstig is  
hemerkt, schryffelyk ontwekkelt en  
het tot haar eigendom maakt.

Allyt ik dan zoud ik u eenige  
bienen van haar, maar zonder haar  
goedkeuring zou dit niet goed zyn.  
Wat ik uell mag doen uit egeen be-  
neying is u hierby insluiten eenige  
fragmenten uit opstellen die zy maakt,  
eenige lusse gedachten, waaraan  
ik er reeds honderden heb in de  
verloopen hree jaren, soms wonder-  
schyn gedacht en uitnemend geregt.  
De laatste der hierby gaande frag-  
menten slaan natuurlyk op yndie  
en op yndische menschen.

Dan verlyfheid en opgerimtheid  
ontbreekt het deze vrouw niet, wat  
by zoveel erist een wonderbare  
Combinate is, en wat hare dankbaar-  
heid aangaat, ik gelouf niet dat er  
ait een hond op aarde geweest is,  
die zoo dankbaar was als zy is.

Byv. stae my thans gene vruende  
taal kan worden voorgeleren en  
zy ver ingenomen is met de schone  
Predicaten van den Duitschen  
Predikant Schwarz, heeft zy er nu  
in een ommekeer zo vertaald, Predi



cabien die ik met het gevachte gemuegen  
lees en die u niet zullen bekend zyn.

De heer Juyck by mien zy  
by Batavia gouvernante is is als  
zyne vrouw zeer met haar en met  
haar onderwys ingenomen, behalve  
waar dit onvermydelijk is het zy  
geen voet in een ander yndisch  
huis dan by Dominus Brunker  
uit afkeer van hetgeen de zamentering  
in Batavia aanbiedt, studeelyk  
genueg in de laatste fragmenten  
uitgedrukt, dese laatste ontvang  
ik s'op van u terug, indien by de  
goedheid hebben wilt my eenig ant-  
woord te zenden.

Ik meende myn geduan ver-  
zucht door het een en ander te maken  
liedichten, huerneer by niet niet van  
my verwachtent zult, dat ik iemand  
dan u zou aanbevelen, waarvan  
ik niet de innige overhanging had  
dat hy dit verdient.

Met vruyde heb ik u bequert  
als eersten Pecher Magnificus na de  
Kruone met aan de Kluagestruut,  
die my zoo overbaar is, wie kan  
de bewaren die er zyn beher ten  
goede leiden dan by. Gaat het,  
nu de heeren in tyde genickheld

zyn beher dan ten men van de buiten  
wereld was afgeraken door laken  
en flusneel? Ik hoop het hartelyk.

God zy met u en de vruen.  
Met het naderen van myn einde  
vermindert de hoagachtling niet  
voor degenen voor wie hoagachtling  
my steeds zoo yuet en zoo goet  
was.

Opreeft u u toegenezen

G. M. Brunker

8 Bzennekom 17 December 1877.  
(met een kaart.)

Goede Vriend!

Ik heb aan een bouwman  
van my verwacht, om u myn besten  
dank te brengen voor zyne goedheid  
en u herent hartelyk van my te  
groeten. Zyn naam is L. Fimi-  
dus en zyn aard is daarmede  
overeenkomstig, zoodat eloquentie  
nu juist niet zyn hoofdraak is.  
Bovendien is hy er in de laatste  
dagen niet op vooruit gegaan;  
maar aan uwe hartelykheid  
ontbreekt het hem niet en zyne  
goedheid zal hem dus in zyn  
toespraak wel willen te genueet komen.

Met ingenomenheid vernam  
ik uit den Studenten Almanak,  
wat hy aan de jongeren voorstelt.  
U te mogen hooren, zulke mannen  
schekende, als daar genoemd zyn,  
en over de vakken, daar bovendien vermeld,



in een onschatbaar voorrecht.

De goede God zij u en  
de uwen met zijn zegen naaby.

Glaagakkend was u buege-  
regen.

A. B. B. B. B.

9. Bennekom 4 April 1848.

Goede Vriend!

Slaven <sup>van</sup> H. Dieker van  
26 Slaaf H. hadden mij en de  
zelfde beweging gebracht, waarin  
zy down w waren gekomen en  
gisteren reeds had ik het voorrecht,  
door uwe goedheid, om uwe  
eigene woorden te mogen hooren.  
Geen ondernemij kan meer beijzen  
dan dat, wat door u op den  
als vervallen uitlaarden ois nota  
lis is besproken. He haakt er  
niet naar de waarsachtige kennis  
van hetgeen groot is en klein;  
wat plaagt den mensch meer  
zyn gansche leuen door dan  
gemis aan ware kennis van  
hetgeen klein is en groot, en hoe  
Luu ons eeren myer, beheren  
heerlyker zyn, indien my vreeg  
het in my en been vernamen  
wat klein en wat groot maect genaemd



worden.

Maar mijn overdeel is het u  
wonderbaarlijk gelukt, dat onderzocht  
voor beschaffden met valkomene  
klaarheid uiteen te zetten. De  
letterkundige verdiensten van uwe  
rede zijn dunkt my groot, want  
uit den verbazenden omvang  
van hetgeen de geschiedenis  
aanbod is door u meesterlijk  
het levend sprekende geboden.  
Maar ook de dicke is, zoo het  
my schijnt keurig, de gedachten  
zijn dikneemt zeer verheffend en  
opwekkend en het langzaam  
stemmen van hetgeen hier op  
aarde groeit heet het hetgeen  
het waarachtig is, het Hem,  
die daartoe ten berken weg  
aannees en het slot God alleen  
is groet: dat alles moet uwe  
honderd zedelyk hebben geëlechi-  
seerd; het heeft het my in hooge  
mate gedaan, en ik zend u  
nogmaals van harte het woord  
hartbaar toe.

Het voorbygaan in uwe  
bespreken van de Hlyre Leeren

en het alleen spreken van feiten,  
junior is. Maar zoo komen er  
onderscheidene voor in uwe  
schone woorden — een uit-  
stekende mening, waardoor  
de uitwerking van het geheel,  
ook op de Hlyre Leeren, niet  
weinig is verhoogd.

Meer zal ik nu niet hierby  
vragen, maar God vurig bidden,  
dat Uly het leeren van den man  
moge spreken, die zoo kan  
spreken over groet en dat zoo  
planten kan aan de trouwgeschied  
die u in haar bezit heeft

Het overdeelde vraagstuk-  
king blyf ik uw u sprekt erken-  
telijke.

G. J. H. H. H.

Binnenkom 30 September 1878.

Hooggeachte Heer en Vriend!

Vergun my u nog eens  
te mogen groeten en u mijne  
beste wenschen te mogen  
brengen voor u en die u  
dierbaar zijn. Flora uit:  
dikwerf zal ik dit voorrecht  
niet meer hebben, inbegrepen  
ik ben u verzekerd van, dat  
een menschelyk lichaam  
zoo veel kan uitstaan als  
ik dit sedert eenige jaren  
van het mijne zie en wat  
my menigmaal berispt,  
nu gerheerd te zullen  
worden. Ik heb het groote  
voorrecht, dat ik my hierover  
niet beklaag en het zo veel



mogelyk als een verschynsel  
beschouwen, zonder <sup>er</sup> my als drager  
van dat verschynsel by in te halen.  
Dat ligchaam dient my intusschen  
niet meer en sedert drie jaren  
verlaat ik myn stoel niet en  
zit daar niet geduld en onder-  
werping af te wachten wat de  
goede God over my berispt.

Een ander overlegt in, dat  
myne opgerinnetheid my  
niet begeeft en dat ik nog  
belang stelt stellen in de gewig-  
tigste bewegingen van den tyd.  
Veelal zijn zy weinig bemoei-  
gend, maar ik heb veel hoop  
op de toekomst en zie niet  
voorbij, ~~dat~~ de menscheit  
zich beweegt als de baren  
der zee, met dit verschil,  
dat de laatste gemiddelde  
lijnen in hetzelfde horizon-  
tale vlak, terwijl de eerste  
gemiddeld in een vlak bewegen

wordt, dat langzaam klimt  
en welk eindelijk door ons  
niet kan worden aanschouwd.  
Hierin vind ik een bemoei-  
giging wanneer ik zou  
niet gedrukt worden door  
de verschynselen van deze  
dagen.

Die verschynselen zijn  
intusschen van veel betekenis.  
dat beschaven der Turken  
door Russen en dat vrede  
brengen in het oosten is  
al overig genoeg, dat  
niet alleen dat niets groots  
of edels erkent, maar op  
parthen schiet en palixen  
in brand zet en alle standen  
wil vernietigen, is een verwont-  
kende ziekte der menscheit.  
In ons landje is alomtyd veel  
gouds, maar ook veel droefheid.  
Hier lyden wy aan de ziekte  
van het wellen maken, daar

voor zijn eenige lieden in  
4 flage, niet daar met veel  
moeite gebragt worden en  
niet zeer veel zouden kunnen  
thuis blyven, daar de uitdlag  
der stemming noch niet mis-  
kundige zekerheid bekend is.

En de gemaakte netten schynen  
niet zeer best te zyn, want  
naamelyk zyn zy gereed of  
zy moeten worden gewyrgd.  
Heer erg is het ook, een Minis-  
terie meg te ooringen om een  
net op het Lager onderneyp te  
verkrygen en als die niet er  
in haer vooreent maar <sup>te</sup> laten  
rusten, omdat men geen geld  
voor de uitvoering heeft.

Donders heeft my op nieuw  
bedroefd, door almeder een  
boekje uit te geven over riken  
waarin hy maar niet op  
varken hadern komen kan.  
Gly <sup>in</sup> de voortander van plaats  
examens in ons land tuen het

AD 10.  
Hollentland aan elk oerbundige  
geleerd had dat zy vnding-  
delyt waren, hy heeft  
voorgestaan vermusde in  
de middelen ter beschaving  
voor geneeskundigen en  
wegcyfering byna der Sabine  
schekenschappen voor hen, en  
zyn nieuwe boekje leert  
ons nu, dat hy het vinge-  
keerde van deze singen  
gevonden heeft en dat  
hy deren steen der regeren  
thans wel zonder klinkende  
specie aan den valke wil  
schenken. Ik zal hem een  
exemplaar van mine Groote  
mannen en van mine  
Karakters, fraai ingebonden  
taekenden, met vertuek  
deze boek eens te willen lezen.

Nichtlygenstaande deze  
verschynselen houd ik goeder  
moed en verwacht ik niet



in de toekomst meder iets  
beters.

God zij met u en  
de uwe. Sprekt u  
toegespregen

A. M. M.

11

Bremen 18 oktober 1878.

Goede vriend!

Met innige deelneming heb  
ik vernomen dat Gij in nieuwe droefte-  
nis gedruipeld zijt. ten doerbare wakkere  
heeft u hier verlaten, achterlatende  
kleine kinderen, waarvan zij de eerste  
zang onder de menschen was; een  
gebroken ledigenoot met zijne hulp  
en zijn steun. wat zal er u almeder  
dove hoofd en hart gegaan zijn  
by dit scheiden op aarde. Uwe door  
u zoo hoog gewaardeerde vrouw en  
uwe voortreffelyke Zwager zullen  
in den geest voor u verrenen zijn  
en Gij zult met hen, met zoo velen  
als u reeds verlaten, opnieuw in  
gedachte met uw geliefde kind  
de reis ualbragt hebben in zome  
voorstelling, die al deze geliefden  
heeft overgebracht naar een beter  
Vaderland.

Ik zal u van van begin =

zelen geen bruto-waard behauewen  
bykebringen, ook geene aansproing  
om vast te staan. Gy weet dat  
God regert; Gy kent Zyne megen  
en raagt niet waarom Hij doet  
wat Hij doet. Gy aanbidt Zyne  
mijpheid en Zyn liefde en erkent  
alles wat Hij doet als volmaakt.  
Gy weet dat uw kind naar een  
leker geneest verhuurd is; dat het  
daar leeft onder de zelfde Aluede,  
en toch zyt Gy bedruefd; toch is  
uw hart gewond en stort Gy tranen  
en vernut u meemoed. Die  
obruerfenis is even natuurlyk als  
het valkomen berusten in Godshil,  
en uw geualval hart zal het nu  
en dan hang hebben, terwijl dat  
zelfde hart tot Hem opklimt  
die fact wondde. Ja, er zyn  
twee zyden aan hetgen het gaat  
van ons eischt. De eene zyde is  
een natuurlyke en gevoelzofde  
aardsche, en de andere is de even  
natuurlyke maar heilige Hemelrke.

De Almagtige bemoeidege u  
in de eerste en bemoeidege in u  
de laatste. Hij gene u kracht

naar hemis.

Huchstia schreef over de Hops  
over onsterfelykheid en zocht er  
naar, op uitbetekende wyze; maar  
my hebben toch in ons de teker  
heid van een eeuwige leuen inzien  
my steekt diep genuey millen gaant  
in het beset der waarheid door God  
op veelvuldige wyze in ons hart  
geplant.

temmaal ziet Gy zeker uwe  
geliefde Dochter meder met allen  
die met u in den geest een zyn.

Wilt my niet euvel smiden,  
dat ik u een oogenblik aan uwe  
overmeyingen ontrent; ik had  
behuft u in den geest de hand  
te drukken en u en de uwe  
Gods nabylheid te beuenschere.

Uw u hoogaachten de vriend

C. M. H. B. C.



Bemmelhorn 4 January 1879.

Geliefde Friend!

Waar de tenaandige <sup>2</sup>Wijheid  
 u weder aansprak op de meest vereende  
 tonen, daar betaamde het mij te zeggen,  
 al leefde ik ook geheel met u en deedde ik  
 ook met u den meemoed, van de  
 minne wonde onafscheidelyk, die  
 in u nog bloedend hart geslagen  
 werd. Ghy weet het en bekegelt die  
 meenschap met uw leven, dat  
 God regeert; Ghy erkent in dien  
 God volmaakte liefde, en  
 Ghy zyt ook bedroefd. In de  
 natuur van ons menschen is  
 dikwerf tegenpraak, en dat  
 kan niet anders: my zyn voor  
 onsterfelykheid geschapen  
 en my komen daar niet  
 dan door het gaat; my  
 willen den Onenidige waarlyc  
 hartelyc liefhebben en

hebben een kiem van het val-  
manke in ons, maar my draagen  
zal van onvolmaaktheid met  
ons; wy weten, dat wy uitsluitend  
het beste moeten willen en  
wy geraelen ons zoo dikwerf  
herland.

Zoo de goede God van ons  
een groot offer verlangt in het  
gewillig afstaan van een dierbare,  
zoo willen wy gaarne geven, maar  
wy willen ook gaarne behouden.  
Wie het anders zegt spreekt gelooft  
ik niet zyn geheele hart uit, zoo  
dat hart normaal is.

Ik stond eenmaal by het  
sterfbed van een voorfietfelyke  
vrouw, hemine door een  
paar innig liefhebbers. Haven  
gave. Toen het pynlyk rogen-  
blik geslagen was knielde deze  
needer en sprak met luider  
stemme: "Ik dank, o goede  
God! Zulke eene vrouw gekend  
te hebben." En bleef een salyph

gerin over, dat de hulp der  
Almoeder behoeft. My kwam  
het voor, dat het viken van  
deze woorden niet het innig  
van den toestand voorstelde.  
Of is zuivere draegenis een  
opstand tegen God? Of, of,  
als zy waarlyk goed is, niet  
het middel om eigen leven  
en het leven van den gene, om wien  
men bedroeft is te doen samen  
smelken met een innig verkeer  
met den Almachtige? Of niet  
juist de ware draegenis over  
de verhuizing van een dier-  
bare het middel, om aan het  
runderlinge geestelyke leven het  
meendige te verbinden en  
al zoo te komen tot berusting  
in het geen de Onreinige ons  
taebdeelde? Daer de liefde tot  
den overledene in onze draegenis  
ons niet als van zelf komen  
tot Die liefde, die ons ontmaant.  
My komt de ware draegenis  
voor goed te zyn, geoorloofd



en juist het menscheelyke middel,  
om ons boven onze natuur te  
verheffen en uit het diepste  
van ons hart met God eik te  
nepen. "De Heer heeft gegeven,  
de Heer heeft genomen, de  
naam des Heeren. Iy geloofd."

Voor Heer spreekt de  
spraken een woord uit, dat  
op zich zelf reeds val is van  
kracht. het woord Vader.

Wat ik u heb toegebeden  
en blijft toebeden is dat de  
gode god u kracht geve naar  
hem. De liefde voor uw gezin  
en de plicht voor uw dombt  
zullen u helpen, om, tenyge  
Iy reeds zo veel in het graf  
heft nedergelegd en nu nog  
natuurlyk naar over reikt  
in betere gemesten, toch aan  
deze zyde der groene maedig  
voort te gaan. Iy doet  
goed. **BY**  
Iy blijft u vriend  
(G. J. Maccar.)

19. Binnekom 23. Maart 1879.

Goede vriend!

Ih bleef w in den geest nabij en  
verzamelde steeds myne beste vrienden  
voor u, toen ik vernam, dat de geveve  
nog eenmaal geopend werd en dat  
Iy daarin het kled moest neder leggen  
van een wicht, dat nog niet geleerd had  
hoe lief en leed hier afgewisselen, Iy hebt  
zwane dagen gehad en de aarde kan  
u toen niet geven genaken hebben.  
Legentlyk is er voor dien man een  
lyd, zoo Iy althans eenig besef van  
de dingen heeft, waarin het yuoen  
ich anders wordt, ik mag werden  
gaan. waaxien Iy de kleur van  
dingen niet meer ziet. Iy wordt  
er niet blind voor, maar Iy ziet  
ze niet meer, en Iy verliest niets  
dome ze niet meer te zien. De eekte  
puerie des leuens ligt ook in de diepte  
en niet aan de oppervlakte. onze  
vreugde moet in waanheid gegrond  
zyn, en eenmaal op deren neig getrede,  
zynde, hebben kleur en geve voor

ons eene andere bekekenis. Eene gueds  
muedscheit, die steeds hat dankbaar-  
heid geneigd is en in het diepe besef  
geworheld is, dat wy iets worden  
kannen en dat iets gueds geschapen  
zyn, kan echte levensvreugde geven  
ook naat groote lasten, die men  
te dragen heeft.

Zoo stel ik my nu innwendig  
leuen voor, waarvan my op nieuw  
een aangename vrucht getuigen  
is in mine Prentuale arabie, voor  
wier huerenvoing ik u hartelyk  
dank en die ik met graagte gewoken  
heb. Het videndo dicere verum  
muet onder ons veel meer in gebruik  
zyn; maar wie zal het invaeren?  
De leuften in de nieuwe regeling  
van het Hooger onderwijs, die  
u voortkwamen, zyn daar u  
keurig aangegeuen. Napoleon III  
het de oude Napoleontische leederen  
dare overaanzels over Frankryk  
brengen, toen hy President wilde  
worden. Argumenten helpen  
tegenwoordig by ons niet meer.  
It misschien zal het hater zooy

op zyn en op muziek gebragt aan  
het volk bekend worden gemaakt.

Dener dagen leef ik telkens een  
uur met u, tenwyf my wordt voor-  
gelesen wat hy in de Kon. Acad.  
gebragt heeft over Anna Praemer  
Fischer's, waarty it dan steeds ge-  
niet van het liefelyke der zaak,  
maar waarty it leuens agonie en  
de grondigheid zover letterkundig  
kennis op prap stel. Het zal my  
leed doen als ik aan het einde  
zal gekomen zyn.

Myn armuedig leuen  
haakt ik een meinig op te nekken  
door beste lectuur en dat gaat  
wonder wel. Dat ik niet zien kan  
heeft my nog geen vryenblik  
leed gedaan evenmin, dat ik  
voor 10 jaren hierhine reeds lang-  
zamerhand gebragt - nu sedert  
5 jaren myn kamer niet meer  
verlaten heb, en sedert 3 jaren  
niet dan met de groote maite  
van myn stael naar myn bed en  
van myn bed naar myn stael  
kom. It heb eene volkomene



overtuiging van Gods goedheid  
en Gods wysheid, in alles wat  
afly doet, en zoo heb ik met eene  
leedzame in de laatste jaren gemeentel.  
neder te mogen zien of is ikant te  
zijn my te verplaatsen. Aan op-  
geruimdheid en zelfs aan realyt.  
heid ontbreekt het my niet, maar  
zoo veel ik kan blijft ik bezig. wv.

Niet noodig is het, dat my leeren,  
maar dat my werken, heb ik  
voor anderen veel honderd maal  
uitgesproken of doen afspreken,  
en ik versterk u, dat ik het voor  
my zelven ook goed onthoud.  
Op deze wijze schuift de tydel.  
voort en hoop ik in mijn laatste  
dagen in werken nog een bron  
van vrucht te vinden.

Stoge het u en de uwen goed  
gaan, moge uwe opgeruimdheid  
u niet verlaten en by nog lang  
het voorrecht maken, voor jonge  
mensen nuttig te kunnen zijn.  
God zegene u daartoe.

Althans uw vriend

G. J. Mulder.

14

Binnenkom 16 October 1879.

Hooggeachte Vriend!

Ik breng u mijn hartelijke  
groeten en mijn beste wenschen  
voor u en de uwen en vernieuw  
de versterking myner  
oprechte hoogachting en  
toegenegenheid

W. G. Mulder

Bennetkom 12 April 1880.

Hooggeachte vriend!

Ik sluit heden de elfde week, waarin ik onafgebroken aan mijne legerbede gekluisterd was, door eene aandoening der ingewanden waar door ik vermagerde en verswakte, zoodat ik nog niet weet of ik die legerbede wel neder zal kunnen verlaten. Men heeft wel verhaald, dat ik neder hersteld was, waarschijnlijk omdat men tegenwoordig weinig tijd heeft voor toestanden van een ander; maar de waarheid is, dat ik buiten staat was eenigzins bereikbaar te volbrengen, en het moet er by my spannen, zoo ik niet wist.

Liedaar mijne schynbare ondankbaarheid jegens u toegelicht, ik dankte u nog niet voor uwe laatste



handelyke waarden, en voor de toe-  
zending van een kostelyk backgeschenk,  
waarin op elke bladwyde een zin  
spreekt, een zin, dien ik zoo gaarne  
aanrie, waarin ik steeds welbekogen  
vind, al is het my ook niet mogelijk,  
om myne gebreken naar dat model  
te veranderen in hetgeen goed is. Dat  
back geschenk stel ik op hoogen prijs; het  
zal my zonder twyfel tot heil zyn.  
erhang dan hiervoor myne oprechte  
erkenntelykheid.

De laatste weken hebben my  
opnieuw de beste gelegenheid aangeboden  
tot ernstige overwegingen. Myne ziekte  
heeft my niet veel bezig gehouden;  
want ik hecht aan dit leven alleen  
in zoverre als de goede God het  
voor my nuttig acht, nog wat tier  
te blijven. Een onbepaalde verbouwen  
op zyne wysheid en liefde heeft my  
sedert lang alle vrees voor den dood  
benamen in wien ik dan ook enkel  
het middel zie tot verplaatsing naar  
het ware vaderland. Daarby heb ik  
het groote geluk, dat my myne opge-  
ruimtheid geen oogenblik verlaat en  
dat myn hoofd, zelfs onder de

zwaarste staveningen des lichaams,  
altos eenen helder blyft.

Doch heb ik in myne ziekte een  
beun van onrust gehad. Van alle  
berispeden verstuken drong zich de  
vnde wereld, zoval ik die in myne  
jeugd gekend heb, by my op en  
plaatte zich naast de nieuwe der  
latere jaren. Deze gedachte heeft  
my niet verlaten en zoodanig  
vergeleek ik wat ik vaege en  
laten van de maatschappij heb  
leeren kennen. Steeds zag ik in de  
hoofdbreken teruggang, die my  
heumen nu niet voor het sent  
voor ogen trad, maar die my  
thans meer dan vaege jynlyk  
aandeed, nu ik op het punt sta  
dit tawneel te verlaten. Ik dan liep  
nog eenmaal de overbaten van dien  
teruggang en erkende er welen, maar  
eene bleef steeds boven alle andere  
zigtbaar, te weten het Lager -  
ondermy. Ik spreek nu slechts  
van ons landje. Dat ondermy  
kan geen goede vruchten dragen.  
Daar wordt de boom gleyd van

van zekere twaalfhaling van kennis en  
oordeel en wordt het gemoeedsleven in de  
zelfde mate uitgedaafd en doet alles  
geschiedt by te weet. De Staatsschool  
moet onzijdig zijn en onder die  
onzijdigheid verstaat men zwijgen  
over alles wat tot het gemoeedsleven  
behoort en over Godsdienstige  
aangelegenheden mag daar niet  
gehandeld worden, omdat deze  
legt een kerkgemeenschappelyke kleur  
hebben. De onderwijzers der openbare  
school volgen de wettelyke voorschriften  
niet slechts, maar eeren deze als  
de alleen geseerde. Spreekt men met  
hen of komt men in hunne school,  
dan verneemt men op eenmaal den geest  
van het tegenwoordige volk.

Op de scholen van Middelbaar  
onderwijs is het nog erger, daar leeft  
hepaald een steven tot afbreken,  
zoodat men er zich innig over maes  
bedroeven.

Mijne overtuiging heeft nooit  
gewankeld, dat het opvoedend onder-  
wijs van het volk maes uitgaant en  
dat de Staat er zich buiten maes

ad 15  
houden. Zoo was het byna toen ik  
jong was. Zeker was toen de verstande-  
lyke ontwikkeling op de school veel  
minder dan thans, maar er werd toch  
gehandeld over gemoeed en over gemoeeds-  
leven; de Bybelsche historie behoorde  
toen tot de school en de huis Godsdienst  
werd op de school voortgeret. Sedert  
de Staat zich meer en meer van de  
lagere school heeft meester gemaakt  
is het gemoeedsleven meer en meer  
uit de school gebannen om er  
kennis en oordeel voor in de  
plaats te stellen.

Het eenige redmiddel schryft  
my dus te wezen, dat de over-  
tuiging veld winne, dat het opvoedend  
onderwijs een zaak van het hart  
alzo een zaak van liefde is en  
dat de Staat, die op wettelyke  
grondslagen rust, niet het minst  
in staat is om zich aan het hoofd  
te plaatsen van dat byne, wat enkel  
door liefde kan worden volbragt.



It neen tot voorbeeld armen-  
zorging. Dat niet een laagte daalt  
dese, zoo de Staat haar op zich  
neemt, en hoe schoon kan die  
verzorging blaeyen, wanneer de  
Liefde haar waerdiker is.

Opvoedend onderwijs is nu  
de armoede van het hart te pakken  
op te heffen en daar voor zekeren  
welstand, kan het zyn rykdom in  
de plaats te stellen. Inderdaad  
ik mag opvoedend onderwijs met  
armenverzorging vergelyken en in  
hetzelfde land, in den zelfden  
tyd, laat men de armenverzorging  
aan de kerkgenootschappen over  
en geeft men alleen een bitter  
stuk brood van Staatswege van  
hen, die dat geen kerkgenootschap  
behooren; Lennyt men omgekeerd  
by het lager onderwijs van Staats-  
wege millioenen beschikt en alles  
hierin prachtig inricht, om het  
het kerkgenootschappelyk onderwijs

hierdoor zooveel mogelijk te  
drukken.

Wordt het lager onderwijs  
aan het volk overgelaten, zoo  
keert men tot den natuurlyken  
toestand terug, dan zullen kennis  
en ardeel zonder twyfel celygaan  
stalen, maar dat moet, blyken  
de ervaring, en moet byz at-  
gezonden worden voor den  
cultus van het hoogere zieleleven  
en een offer van kennis en  
ardeel hiernaan is best besteed.

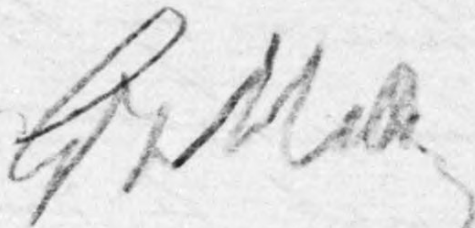
Het heeft my zeer te leeren  
gesteld, dat Jij en van Lynden,  
myne oude goede vrienden,  
de nieuwe schouw niet hebben  
aanvaard, waart daarmede  
gaat men het ongeluk nu prachtig  
te gemaet. Inzien zy by hun op-  
reden verklaard hadden, de nieuwe  
schouw niet te zullen uit-  
voeren, zou er zeker een  
artstaan zyn, maar die storm

Zou spaedig bedaan zijn. Maar  
veert men thans zeer voor vryd  
voor beginselen, terwijl nooit iets  
goedt is in het leuen gebreken, zoo  
niet door vryd de tegenstand door  
onwil en onkunde ghandhaafd over  
winnen neend.

Maar het wordt tyd u met  
langre berey te houden met voor  
u bekende dingen en myselfve  
ook niet te veel te vermoeijen.

Wil in uwe goedheid de versterking  
opnemmen myner oprechte hoop-  
achting en van myne geheele  
toegenegenheid.

Uw vriend



Uwe dubtregelen op den taerband der  
Koningin heb ik genaten.